

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

МАКОВСЬКИЙ ДМИТРО ВАСИЛЬОВИЧ

УДК 349.2:364 (477)

**СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ОСОБОВОГО СКЛАДУ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ
ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ**

12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення»

**АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук**

Харків – 2023

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі правознавства Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидатка юридичних наук, професорка **Арсентьєва Олена Сергіївна**, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, декан юридичного факультету.

Офіційні опоненти:

– доктор юридичних наук, професор **Дрозд Олексій Юрійович**, Національна академія внутрішніх справ, професор кафедри поліцейського права;

– докторка юридичних наук, професорка **Мельничук Наталія Олексіївна**, Навчально-науковий інститут права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, професорка кафедри трудового права та права соціального забезпечення.

Захист відбудеться 23 лютого 2023 р. о 10.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.086.01 в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого за адресою: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за адресою: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 84-а.

Автореферат розіслано 17 січня 2023 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Олена Серєда

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Виклики та загрози національній безпеці України неминуче призводять до розуміння необхідності функціонування інституційно спроможних силових структур держави, в тому числі суб'єктів, які забезпечують безпеку України. Однією із підвалин для формування ефективного органу, який забезпечує безпеку держави та суспільства у будь-якій сфері, є якісне правове регулювання його правового статусу, соціальних гарантій його особового складу, забезпечення мотивованості в реалізації своїх повноважень. Ураховуючи те, що агресивні дії щодо Української державності можуть проявлятися у різних сферах та площинах, у тому числі, і в інформаційній, важливу роль у обороні державного суверенітету та забезпеченні безпеки відіграє особовий склад Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі – ДССЗІ України). Проблематика належного рівня соціальних гарантій особового складу зазначеної структури на сьогодні не розкривалася та не склала предмет цілісних та системних досліджень.

Правове регулювання соціальних гарантій особового складу ДССЗІ України характеризується цілою низкою недоліків та проблем. Насамперед останні обумовлюються загальними недосконаlostями, які існують на шляху до формування якісно нової парадигми соціального забезпечення в державі із збалансованою структурою, врахуванням загальноновизначених світових та європейських стандартів у зазначеній сфері. Також вплив на існування недоліків правового регулювання соціальних гарантій особового складу ДССЗІ України справляє неналежна сформованість та розвиненість законодавства у сферах забезпечення інформаційної безпеки держави, унормування правового статусу державних службовців, військовослужбовців тощо. Загальна низька якість нормопроєктувальної техніки, наявність значної кількості прогалин у правовому регулюванні всіх зазначених питань, занадто велика кількість нормативно-правових актів, дублювання окремих положень у багатьох актах, невизначеність чітких механізмів реалізації задекларованих прав у соціально-забезпечувальній сфері, порядку, процедур втілення закріплених соціальних гарантій завершують перелік незадовільних характеристик правового регулювання соціальних гарантій особового складу ДССЗІ України.

Увага науковців у своїх напрацюваннях присвячується більше загальним питанням надання соціальних гарантій військовослужбовцям, державним службовцям, іншим спеціальним суб'єктам соціального забезпечення, загалом проблемам правового регулювання соціального забезпечення та соціальних гарантій. Відтак, означеній проблематиці своєї роботи присвятили: В. М. Андріїв, Г. О. Барабаш, В. С. Венедіктов,

О.Ю. Дрозд, В. В. Жернаков, М. І. Іншин, А. Л. Клименко, В. Л. Костюк, Н.О. Мельничук, О. В. Москаленко, С. М. Прилипко, О. І. Процевський, Л. М. Сіньова, О. Г. Серета, А. М. Слюсар, Б. І. Сташків, О. В. Тищенко, І. Ю. Хомич, Н. М. Хуторян, Г. І. Чанишева, О. С. Щукін, М. М. Шумило, Л. П. Шумна, Г. О. Яковлева, О. М. Ярошенко та ін.

Науковцями здійснено суттєвий внесок у розвиток науки соціального забезпечення, проте все ж на сьогодні бракує єдиного та спеціалізованого дослідження саме соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України. Наведене обумовлює актуальність та нагальність дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана на кафедрі правознавства Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля відповідно до наукової тематики юридичного факультету «Актуальні проблеми права щодо інтеграції України до міжнародних стандартів» і «Проблеми розвитку вітчизняного законодавства та імплементації в Україні норм міжнародного та європейського права». Дисертація спрямована на виконання Стратегії розвитку наукових напрацювань Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затверджених постановою загальних зборів НАПрН України від 03 березня 2016 р, Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки, затверджених постановою загальних зборів НАПрН України від 26 березня 2021 р.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертації полягає у визначенні загальних засад та специфіки правового регулювання надання соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України, виявленні проблем правового регулювання у досліджуваній сфері та пошуку напрямів його удосконалення, в тому числі і з урахуванням зарубіжного досвіду.

Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити такі основні завдання:

- з'ясувати поняття та сутність соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України;
- виокремити види соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України;
- охарактеризувати сучасний стан законодавства України про соціальне забезпечення особового складу ДССЗЗІ України;
- розкрити сутність грошового та матеріального забезпечення особового складу ДССЗЗІ України;
- з'ясувати особливості медичного та санаторно-курортного забезпечення особового складу ДССЗЗІ України;
- визначити перелік додаткових соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України та охарактеризувати їх;

- виявити проблеми правового регулювання соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України;
- окреслити зарубіжний досвід правового регулювання соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України;
- сформувати напрями вдосконалення правового регулювання соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України.

Об'єктом дослідження виступають суспільні відносини, що виникають щодо правового регулювання соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України.

Предметом дослідження є соціальні гарантії особового складу ДССЗЗІ України.

Методи дослідження. Методологічна база дисертаційного пошуку ґрунтується на загальнонаукових та спеціальних методах наукового пізнання. Зокрема, застосовано *методи аналізу та синтезу*, за допомогою яких можливою стала характеристика особливостей надання окремих видів соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України: грошового, матеріального, медичного, санаторно-курортного забезпечення та додаткових соціальних гарантій (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3); *діалектичний метод*, за допомогою якого виявлено сутність соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України (підрозділ 1.1); застосування *системно-структурного методу* послугувало інструментом для виділення видів досліджуваних соціальних гарантій (підрозділ 1.2); *метод системного аналізу* послугував інструментом для дослідження сучасного стану правового регулювання соціального забезпечення особового складу ДССЗЗІ України, а також виявлення проблем зазначеного правового регулювання (підрозділи 1.3, 3.1); *структурно-функціональний метод* допоміг з'ясувати специфіку надання додаткових соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України (підрозділ 2.3); за допомогою застосування *порівняльно-правового методу* стало можливим висвітлення зарубіжного досвіду правового регулювання соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України (підрозділ 3.3); використовуючи *формально-юридичний метод*, здійснено опрацювання нормативного матеріалу, формулювання визначень спеціальних понять дослідження (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.3); застосування *логіко-семантичного методу* сприяло удосконаленню понятійно-категоріального апарату роботи, розширенню та уточненню досліджуваних понять та категорій (підрозділи 1.1, 2.1, 2.2, 2.3); за допомогою *логіко-правового методу* стало можливим виявити проблеми правового регулювання соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України (підрозділ 3.1).

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що представлена робота є першим комплексним науковим дослідженням проблематики соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України. У результаті проведеної роботи сформульовано нові наукові положення та

висновки, які запропоновані здобувачем особисто. Основні з них такі:

уперше:

– запропоновано поняття «соціальні гарантії особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України» розуміти як визначені у чинному законодавстві та підкріплені належною фінансово-інституційною базою ключові, а також додаткові (що обумовлені специфікою правового статусу ДССЗЗІ України, виконуваної особою службової функції, соціального ризику) соціально-забезпечувальні показники, які проявляються як відповідні конструкції суб'єктивних прав у сфері соціального забезпечення, кількісні та якісні характеристики соціальних виплат, допомог, пільг, переваг, що розроблені з врахуванням фактичного стану суспільних відносин та відповідно до вимог міжнародних стандартів з метою забезпечення гідного рівня життя особового складу ДССЗЗІ України та його відповідності тому рівню соціальних ризиків, яким він піддається;

– запропоновано розглядати медичне забезпечення особового складу ДССЗЗІ України за трьома підходами: 1) загальним, 2) структурним, 3) функціональним;

– визначено поняття «додаткові соціальні гарантії особового складу ДССЗЗІ України» як сформовані на засадах диференціації соціального забезпечення спеціальні види соціального забезпечення або підвищені розміри загальних видів соціального забезпечення, надання яких спрямоване на підвищення системи соціальних стандартів для особового складу ДССЗЗІ України та забезпечення його мотивованості у виконанні своїх завдань, з огляду на складність виконуваної роботи, її суспільну та публічну значущість;

– в контексті вдосконалення соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України запропоновано розробити Концепцію забезпечення житлом особового складу ДССЗЗІ України, відповідно до якої до напрямів вирішення питання житлового забезпечення особового складу ДССЗЗІ України, віднести: 1) власне будівництво та реконструкція будівель під житлові приміщення; 2) виплата грошової компенсації військовослужбовцям, державним службовцям та іншим працівникам за належні до отримання їм житлові приміщення; 3) запровадження у структурі грошового забезпечення військовослужбовців, які потребують поліпшення житлових умов, «житлової надбавки»; 4) надання одноразової допомоги для вирішення питань житлового забезпечення; 5) надання кредитів на житлове будівництво на пільгових умовах за зниженими відсотковими ставками на тривалий строк; 6) залучення приватних інвестицій до побудови житла для особового складу ДССЗЗІ України, запровадження додаткових програм державного сприяння житловому будівництву;

удосконалено:

– класифікацію видів соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України: 1) за періодичністю їх надання (виплати): а) періодичні (систематичні) соціальні гарантії – грошове забезпечення військовослужбовців, пенсійне забезпечення, відпустки; та б) одноразові – одноразова грошова виплата; 2) за зв'язком із специфікою правового статусу особи: а) загальні та б) спеціальні; 3) за співвідношенням у системі соціальних гарантій: а) мінімальні; б) підвищені; в) додаткові;

– перелік та зміст істотних правових ознак грошового забезпечення особового складу ДССЗЗІ України, до яких запропоновано віднести: 1) базовість – є основною, фундаментальною соціальною гарантією; 2) системність – наявна відповідна чітка структура, елементи; 3) спеціальне коло суб'єктів, яким надається; 4) матеріальний характер; 5) диференційованість; 6) комплексність – обсяг і рівень виплат грошового забезпечення повинні максимально всебічно та збалансовано забезпечити задоволення базових потреб військовослужбовців та їх сімей за різними сферами, видами та рівнями;

– зміст поняття «медичне забезпечення особового складу ДССЗЗІ України» за функціональним підходом, яке спрямоване на: а) подолання невідкладних станів, хвороб, інших фізичних вад, патологічних станів тощо; б) реабілітацію, а також здійснення санаторно-курортного забезпечення; в) профілактику виникнення захворювань серед особового складу ДССЗЗІ України, виявлення та усунення можливих причин недугу та загроз здоров'ю, створення гідних, здорових та безпечних умов праці; г) подолання та компенсування додаткових ризиків для здоров'я особового складу, обумовлених характером виконуваної служби та завдань шляхом надання додаткових гарантій медичного забезпечення; д) реалізацію права на охорону здоров'я особового складу ДССЗЗІ України, що впливає на забезпечення ефективної та безперебійної роботи зазначеного державного органу;

набули подальшого розвитку:

– класифікація соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України за змістом та сутністю: а) конструкції суб'єктивних прав у сфері соціального забезпечення та захисту; б) кількісні та якісні характеристики соціальних виплат, пенсій, допомог, пільг; в) процедури реалізації соціальних гарантій; г) система суб'єктів, уповноважених забезпечувати реалізацію соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України; д) процедури захисту та поновлення порушених соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України; е) сукупність фінансових, матеріальних, технічних, речових, інших ресурсів, що складають матеріальний базис для реалізації соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України;

– у контексті вдосконалення правового регулювання грошового забезпечення особового складу ДССЗЗІ України пропозиції щодо

закріплення у Законі України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20.12.1991 №2011-ХІІ норми-гарантії, згідно з якою заборонити визначати у підзаконних нормативно-правових актах конкретні показники (незмінні прожиткові мінімуми, інші конкретно визначені суми), які складають базу для обрахунку розміру грошового забезпечення військовослужбовців. Слід закріпити, що базою для нарахування розмірів грошового забезпечення (окладів, надбавок, доплат, винагород) військовослужбовців є мінімальна заробітна плата, що визначається відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік з урахуванням її зростання у визначені періоди бюджетного року;

– напрацювання щодо вдосконалення правового регулювання соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України у контексті застосування наступного зарубіжного досвіду у наведеній сфері.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що положення, отримані в результаті проведеного дослідження, можуть бути використані:

- у *науково-дослідницькій роботі* – для подальших загальних і спеціальних наукових досліджень у сфері права соціального забезпечення, а також науково-теоретичних розробок з питання надання соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України;

- у *правотворчості* – у процесі розробки й удосконалення національного законодавства, гармонізації вітчизняного законодавства з міжнародно-правовими нормами, що регулюють види та організаційно-правові форми соціального забезпечення, надання соціальних гарантій спеціальним суб'єктам соціального забезпечення (військовослужбовцям, державним службовцям та ін.), в тому числі, особовому складу ДССЗЗІ України;

- у *правозастосуванні* – начальниками підрозділів ДССЗЗІ України, іншими органами державної влади, місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, підприємствами, установами, організаціями у процесі надання соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України, визначення їх розмірів, визначення обсягів фінансування на наведені потреби, розробки та виконання планів і концепцій місцевого та загальнодержавного розвитку;

- у *навчальному процесі* – під час вивчення в юридичних освітніх закладах навчальної дисципліни «Трудове право» та «Право соціального забезпечення», підготовки робочих програм і планів, написання підручників, навчальних посібників, курсів лекцій, а також у науково-дослідницькій роботі студентів, слухачів і курсантів.

Апробація результатів дисертації. Обговорення результатів проведеного наукового дослідження здійснювалося на засіданнях кафедри правознавства Східноукраїнського національного університету імені

Володимира Даля. Основні його теоретичні положення, висновки і пропозиції доповідалися на міжнародних наукових і науково-практичних конференціях: «Взаємодія громадянського суспільства з сектором безпеки і оборони» (м. Харків, 21 груд. 2021 р.), «Взаємодія публічного та приватного права: сучасні проблеми та виклики (м. Київ, 21-22 лют. 2022 р.), International scientific and practical conference «Features of the application of regulations: the experience of foreign countries» (Arad, July 1-2, 2020).

Публікації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладені у 10 наукових працях, з яких: 7 наукових статей опублікованих у зарубіжних та вітчизняних виданнях, а також у тезах 3 доповідей науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з переліку умовних позначень, вступу, 3-х розділів, що логічно поєднані у 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатку. Загальний обсяг дисертації становить 190 сторінок, з яких основного тексту – 169 сторінок. Список використаних джерел складається із 172 найменувань і займає 19 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, з'ясовано її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, окреслено мету й завдання роботи, об'єкт і предмет, охарактеризовано методологічне підґрунтя, аргументовано наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, наведено інформацію про апробацію результатів дослідження, а також публікації, в яких були відображені його ключові теоретичні і практичні положення, визначено структуру й обсяг рукопису.

Розділ 1 «Загальна характеристика соціальних гарантій особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України» містить 3 підрозділи.

У *підрозділі 1.1 «Поняття та сутність соціальних гарантій особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України»* з'ясовано зміст поняття «соціальні гарантії особового складу ДССЗІ України» та запропоновано його дефініції за вузьким та широким підходом.

Істотними правовими ознаками та особливостями соціальних гарантій особового складу ДССЗІ України визначено наступні: 1) носять правовий характер – закріплюються у чинному законодавстві, реалізуються у відповідності до їхнього нормативно-правового визначення та змісту; 2) є реальною категорією, тобто завжди мають реальний зовнішній прояв, що є певним набором матеріальних благ, виплат, конкретною моделлю поведінки, послуги тощо; 3) це показники у сфері соціального забезпечення – це визначений розмір соціальних виплат, обсяг допомоги, конструкція суб'єктивного права у сфері соціального

забезпечення. Такі показники, можливо розподілити на ключові (основоположні) – ті, які надаються та забезпечуються для усіх громадян-суб'єктів соціального забезпечення на єдиних засадах. А також на додаткові – це сукупність соціально-забезпечувальних показників, що гарантуються для особового складу ДССЗЗІ України саме у зв'язку із їхньою службою, з відповідними додатковими соціальними ризиками, які вона тягне, з важливістю та складністю виконуваної роботи, а також її необхідністю для публічних інтересів держави; 4) повинні розроблятися та затверджуватися у межах концепції гідного життя; 5) повинні бути засновані на загально визначених соціальних гарантіях та стандартах; 6) визначення соціальних гарантій покладає на державу обов'язок щодо їх реалізації та неухильного підвищення.

У підрозділі 1.2 «*Види соціальних гарантій особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України*» відзначено, що одним із першочергових завдань є формування якісного правового статусу особового складу ДССЗЗІ України, забезпечення високого рівня його правового та соціального захисту. Попри те, соціальні гарантії на сьогодні є досить не розробленими теоретично та не чітко і невичерпно визначеними законодавчо.

У результаті проведеного дослідження, здійснено класифікацію соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України за: 1) періодичністю їх надання: періодичні (систематичні) та одноразові; 2) за зв'язком зі специфікою правового статусу особи: загальні та спеціальні; 3) за співвідношенням у системі соціальних гарантій: мінімальні, підвищені та додаткові; 4) за змістом та сутністю: конструкції суб'єктивних прав, кількісні та якісні характеристики соціальних виплат, процедури реалізації соціальних прав, система суб'єктів, що забезпечують реалізацію соціальних гарантій, процедури захисту порушених прав, сукупність фінансових, матеріальних, технічних та інших ресурсів, необхідних для реалізації соціальних гарантій.

У підрозділі 1.3 «*Сучасний стан законодавства України про соціальне забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України*» проаналізовано міжнародно-правові та внутрішньодержавні нормативно-правові акти, якими врегульовано досліджувану сферу правовідносин за їх ієрархією. Зауважено, що нормативно-правовому регулюванню соціального забезпечення особового складу ДССЗЗІ України на сьогодні бракує єдиної термінології, єдиних принципів такого правового регулювання, систематизації всіх наявних соціальних гарантій особового складу, обґрунтованості їхнього ресурсного забезпечення, а також чіткого унормування обов'язку держави щодо постійного та неухильного підвищення таких соціальних стандартів, їх ефективного корегування з урахуванням розвитку суспільних відносин та відповідних змін в

економіці держави, росту цін, змін у актуальності надання тих чи інших видів послуг, пільг, переваг, їх обсягу та змісту.

Розділ 2 «Особливості окремих видів соціальних гарантій особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України» складається із 3-х підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Грошове та матеріальне забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України»* здійснено науково-теоретичне осмислення категорії «грошове забезпечення особового складу ДССЗЗІ України» та «матеріальне забезпечення особового складу ДССЗЗІ України».

Виділено істотні правові ознаки грошового забезпечення військовослужбовців ДССЗЗІ України: 1) базовість – є основною, фундаментальною соціальною гарантією матеріального характеру, найбільш стабільною, свого роду константою порівняно з іншими соціальними гарантіями в контексті підстав, видів та форм їх надання; 2) системність – характеризується наявністю певної структури та конкретних його елементів; 3) спеціальне коло суб'єктів, яким надається таке грошове забезпечення; 4) матеріальний характер; 5) диференційованість – розміри грошового забезпечення диференціюються з огляду на об'єктивні та суб'єктивні умови; 6) комплексність – повинні максимально всебічно та збалансовано забезпечити задоволення базових потреб військовослужбовців та їх сімей за різними сферами, видами та рівнями.

Зауважено, що житлове забезпечення особового складу ДССЗЗІ України на сьогодні є однією із найбільш проблемних сфер матеріального забезпечення, та в цілому соціальних гарантій для особового складу. Законодавство у сфері житлового забезпечення характеризується застарілими та неефективними підходами до вирішення питання надання житла.

У підрозділі 2.2 *«Медичне та санаторно-курортне забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України»* з'ясовано сутність та зміст досліджуваних категорій.

Зауважено, що медичне забезпечення особового складу характеризується низкою недоліків: 1) брак єдиної термінології: не визначеною є сама категорія «медичне забезпечення», не взаємоузгодженими є категорії «охорона здоров'я», «медичне обслуговування», «лікування», «медичні послуги», «медична допомога», «домедична допомога», «екстрена допомога», «рівні медичної допомоги» тощо; 2) не визначеним є єдиний медичний простір, в рамках якого функціонують єдині стандарти медичного забезпечення, а також формуються додаткові гарантії для особового складу; 3) не розвиненим є законодавство щодо медичного забезпечення особового складу не лише в умовах звичайних обставин, а й у випадку військових конфліктів; 4) не

враховані у системному розумінні стандарти НАТО щодо надання медичного забезпечення в умовах військових конфліктів; 5) нечіткість механізмів реалізації положень щодо надання медичного забезпечення, здійснення ефективної профілактичної, а також реабілітаційної роботи; 6) брак кореляції правового регулювання медичного забезпечення особового складу з сучасними тенденціями розвитку системи медичного забезпечення в цілому, а зокрема, у жодному із спеціальних нормативно-правових актів не передбачено положень щодо медичного страхування особового складу, гарантовані державою пільги для наведеного кола осіб, додаткові програми страхування тощо.

У підрозділі 2.3 «Додаткові соціальні гарантії особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України» додатковими соціальними гарантіями особового складу ДССЗІ України запропоновано визначати сформовані на засадах диференціації соціального забезпечення спеціальні види соціального забезпечення або підвищені розміри (удосконалені характеристики, підвищені стандарти) загальних видів соціального забезпечення, покликаних створити для особового складу додаткові соціальні гарантії з огляду на складність виконуваної роботи, суспільну та публічну значущість завдань, що виконує наведена служба, а також з огляду на необхідність формування високої мотивованості особового складу в якісному виконанні своїх функцій, у постійному професійному вдосконаленні та закріпленні кваліфікованих кадрів, в цілому гідному рівні відновлення людського ресурсу.

Зауважено, що незважаючи на те, що законодавством визначено численну кількість додаткових соціальних гарантій: у сфері грошового, медичного, санаторно-курортного, продовольчого, житлового, пенсійного забезпечення, надання пільг при користуванні транспортом, іншими державними чи комунальними послугами, стан правового регулювання таких додаткових соціальних гарантій залишається незадовільним.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення соціальних гарантій особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України» охоплює 3 підрозділи.

У підрозділі 3.1 «Проблеми правового регулювання соціальних гарантій особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України» акцентовано увагу на тому, що основними недоліками правового регулювання соціальних гарантій особового складу ДССЗІ України є неналежна сформованість та розвинутість законодавства у сфері забезпечення інформаційної безпеки держави, у сферах унормування правового статусу державних службовців, військовослужбовців тощо.

Серед змістових проблем правового регулювання виділено: 1) загальні проблеми соціально-забезпечувальної галузі, які

екстраполюються у сферу надання соціальних гарантій спеціальним суб'єктам; 2) проблеми несформованості загальної парадигми системи соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України; 3) недоліки змістового наповнення нормативно-правових актів, що регулюють окремі види соціальних гарантій особового складу.

У підрозділі 3.2 «Зарубіжний досвід правового регулювання соціальних гарантій особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України» висвітлено досвід розвинутих зарубіжних країн (Сполучених Штатів Америки, Великобританії, Франції, Німеччини, Швеції, Фінляндії) щодо надання соціальних гарантій особовому складу сектору безпеки і оборони держави.

Виокремлено окремі концепти соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України, які слід перейняти для вдосконалення соціального забезпечення відповідної категорії осіб в Україні, а саме: 1) відкритість інформації про види, форми, рівень соціальних гарантій, прозорість та чіткість механізмів нарахування соціальних виплат; 2) об'єктивний механізм визначення розмірів посадових окладів, що не залежить від волі керівника, обсягів поточного фінансування чи інших динамічно змінюваних обставин; 3) високий рівень грошового забезпечення, релевантний рівню цін на відповідні блага, відповідно до якого забезпечується мотивація військовослужбовців до вступу на військову службу, якісного виконання поставлених завдань, збереження кваліфікованих кадрів; 4) механізм регулярних та систематичних перерахунків грошового забезпечення, а також відповідних пенсійних виплат, який здійснюється у зв'язку з підвищенням цін, зростанням інфляції; 5) пільги для працевлаштування членам сімей військовослужбовців; 6) наявність житлової надбавки, що дозволяє вирішувати питання житлового забезпечення та ін.

У підрозділі 3.3 «Напрями вдосконалення правового регулювання соціальних гарантій особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України» обґрунтовано нагальність та необхідність формування якісної системи соціального забезпечення, а надто в умовах підвищених загроз національній безпеці.

Наведено авторські пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України щодо реформування загальних підходів до надання соціальних гарантій особовому складу та за окремими їх видами. Зокрема, зауважено на необхідності формування якісного соціально-забезпечувального правового статусу публічного службовця, реформуванні підходів до надання грошового, речового, продовольчого, матеріального, пенсійного та інших видів забезпечення шляхом внесення змін до чинного національного законодавства та прийняття нових нормативно-правових актів. Зокрема, запропоновано прийняти Концепцію забезпечення житлом особового

складу ДССЗЗІ України.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й вирішено наукове завдання, яке полягає у визначенні особливостей нормативно-правового закріплення і практичної реалізації окремих видів соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України, виявленні проблем їх правового регулювання та визначенні напрямів їх подолання. За результатами дослідження сформульовано такі висновки.

1. Категорію «соціальні гарантії особового складу ДССЗЗІ України» запропоновано розглядати, застосовуючи два підходи: вузький та широкий. За вузьким підходом, соціальні гарантії особового складу ДССЗЗІ України – це визначені у чинному законодавстві та підкріплені належною фінансово-інституційною базою ключові, а також додаткові (що обумовлені специфікою правового статусу ДССЗЗІ України, виконуваної особою службової функції, соціального ризику) соціально-забезпечувальні показники, які проявляються як відповідні конструкції суб'єктивних прав у сфері соціального забезпечення, кількісні та якісні характеристики соціальних виплат, допомог, пільг, переваг, що розроблені з урахуванням фактичного стану суспільних відносин та відповідно до вимог міжнародних стандартів з метою забезпечення гідного рівня життя особового складу ДССЗЗІ України та його відповідності тому рівню соціальних ризиків, яким він піддається.

За широким підходом соціальні гарантії особового складу ДССЗЗІ України – це не лише соціально-забезпечувальні показники (про які наведено вище), а цілісний злагоджений механізм їхньої реалізації; це умови, засоби, способи, інституції, за допомогою яких відбувається фактична реалізація системи соціально-забезпечувальних прав та утвердження гідного рівня життя особового складу ДССЗЗІ України.

2. Зауважено, що видами соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України і членів їх сімей є: гарантії у грошовому, матеріальному, продовольчому, речовому, медичному, санаторно-курортному, житловому, пенсійному забезпеченні, гарантії у сфері здобуття освіти, у сфері регулювання службового часу та часу відпочинку, у сфері оплати праці (для державних службовців та інших працівників особового складу) та інші.

Запропоновано класифікацію соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України і членів їх сімей за наступними ознаками:

1) за періодичністю їх надання (виплати): а) періодичні (систематичні) соціальні гарантії (грошове забезпечення військовослужбовців, пенсійне забезпечення, відпустки); та б) одноразові – одноразова грошова виплата;

2) залежно від правового статусу особи: а) загальні (мінімальний

розмір заробітної плати, мінімальний розмір пенсії за віком) та б) спеціальні (вид соціальних гарантій, що забезпечуються державою для особового складу ДССЗЗІ України з огляду на особливості виконуваної ними службової функції та правового статусу, стимулюють закріплення кваліфікованих кадрів, подолання спеціальних соціальних ризиків: норми грошового та матеріального забезпечення, продовольчого забезпечення, соціальні пільги);

3) за співвідношенням у системі соціальних гарантій: а) мінімальні (мінімальний розмір заробітної плати; мінімальний розмір пенсії за віком); б) підвищені (соціальні гарантії, щодо тієї ж самої соціальної категорії (заробітна плата, пенсія, допомога, пільга), але яка встановлює підвищений її обсяг, розмір або зміст. Наприклад, норми щодо пенсійного забезпечення, соціальні гарантії у сфері надання відпусток); в) додаткові (надаються особовому складу у зв'язку із специфікою їхнього правового статусу та службової функції: продовольче забезпечення військовослужбовців, пільги щодо проїзду, здобуття освіти);

4) за змістом та сутністю на: а) конструкції суб'єктивних прав у сфері соціального забезпечення та захисту; б) кількісні та якісні характеристики соціальних виплат, пенсій, допомог, пільг; в) визначені процедури реалізації закріплених у нормативно-правовому регулюванні соціальних гарантій; г) система суб'єктів, уповноважених забезпечувати реалізацію соціальних гарантій; д) процедури захисту та поновлення порушених соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України; е) сукупність належних фінансових, матеріальних, технічних, речових, інших ресурсів, що складають матеріальний базис для реалізації соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України.

3. До особливостей законодавства про соціальне забезпечення особового складу ДССЗЗІ України віднесено такі: 1) несистемність та розпорошеність норм, які визначають конкретні види соціальних виплат, пільг, гарантій особового складу ДССЗЗІ України; 2) брак єдиного підходу до правового регулювання соціального забезпечення особового складу ДССЗЗІ України; 3) дублювання багатьох положень та норм щодо соціального забезпечення особового складу ДССЗЗІ України у актах різної юридичної сили; 4) неефективність юридичних конструкцій: а) застосування у переважній більшості випадків необхідності врегулювання механізму реалізації права у сфері соціального забезпечення чи конкретних розмірів соціальних виплат, пільг, допомог відсильних норм; б) використання нечітких формулювань, оціночних суджень та категорій, невизначених належним чином підстав для надання видів соціального забезпечення; 5) нерозривна прив'язка багатьох соціальних виплат особовому складу ДССЗЗІ України до обсягів бюджетних асигнувань без визначення непорушних стандартів та розмірів і характеристик; б) брак механізму індексації соціальних виплат особовому

складу, що відповідатиме реальному розвитку суспільних відносин в державі, «замороження» розмірів соціальних гарантій; 7) недостатні розміри та обсяги соціального забезпечення, що не відповідають реальним потребам особового складу ДССЗЗІ України; 8) невизначеність та недостатня прозорість механізмів фінансування соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України, встановлення їх розмірів та обсягів, формування бюджетного запиту; 9) неефективність житлового забезпечення (застарілість підходів до правового регулювання у наведеній сфері, надання житла за чергою (який закріплено ще у СРСП); 10) брак реальних механізмів реалізації прав у сфері медичного та санаторно-курортного забезпечення; 11) незбалансованість соціальних гарантій для усіх категорій особового складу ДССЗЗІ України: в законодавстві бракує чіткого визначення співвідношення між наведеними гарантіями для військовослужбовців, державних службовців та інших працівників, що належать до особового складу ДССЗЗІ України.

4. Грошове забезпечення особового складу ДССЗЗІ України визначено як системну та базову соціальну гарантію матеріального характеру для особового складу, яка надається на постійній основі на весь період військової служби (а також у інших, виключно визначених законом випадках), здебільшого у грошовому виразі як періодична виплата, спрямована на забезпечення комплексного вирішення питання задоволення матеріальних та нематеріальних потреб військовослужбовців та членів їх сімей у такій якості та обсязі, що гарантуватимуть гідний рівень життя зазначених осіб, а також належне стимулювання до якісного виконання своїх професійних обов'язків, закріплення кваліфікованих кадрів, підвищення престижності окресленої сфери реалізації службових обов'язків та привабливості для молодих спеціалістів.

Запропоновано матеріальне забезпечення особового складу ДССЗЗІ України визначати як додатковий вид соціальних гарантій, що проявляється у забезпеченні особового складу конкретними видами матеріальних благ (цінностей, майна), адресно спрямованих на задоволення конкретних потреб військовослужбовців: продовольче, речове та житлове забезпечення.

5. За найбільш загальним підходом медичне забезпечення особового складу ДССЗЗІ України – це комплексна соціальна гарантія, що проявляється у системі заходів нормативно-правового, економічного, організаційного, адміністративного та власне медичного характеру, а також матеріального забезпечення (надання ліків, препаратів тощо), виконання яких спрямоване на всебічну реалізацію права особового складу на охорону здоров'я, гарантування його повного фізичного, психічного і соціального благополуччя.

За структурним підходом, підкреслюється безпосередня структура такого медичного забезпечення відповідно до чинного нормативно-

правового регулювання. Відтак, його запропоновано визначати, як цілісну та комплексну соціальну гарантію, що шляхом вжиття заходів щодо надання особовому складу ДССЗЗІ України первинної, вторинної та третинної, екстреної, паліативної медичної допомоги, медичної реабілітації; вжиття санітарно-гігієнічних та протиепідемічних, профілактичних заходів, а також забезпечення лікарськими засобами, імунологічними препаратами та виробами медичного призначення, забезпечує реалізацію права особового складу на охорону здоров'я.

За функціональним підходом акцентується увага на призначенні та ролі медичного забезпечення. Відтак, за таким підходом, медичне забезпечення особового складу ДССЗЗІ України – це комплексна соціальна гарантія, яка поєднує у собі заходи різного характеру (правові, організаційні, медичні та ін.) щодо організації надання ефективної медичної допомоги на різних рівнях, а також здійснення інших заходів, що своєю метою мають охорону здоров'я особового складу ДССЗЗІ України.

Правове регулювання санаторно-курортного забезпечення особового складу ДССЗЗІ України надто формалізоване та бюрократизоване, характеризується наявністю складних та недостатньо прозорих процедур надання санаторно-курортних путівок, бракує правового стимулювання засад конкурентноздатності санаторно-курортних закладів, не визначено стандартів надання санаторно-курортних послуг для особового складу ДССЗЗІ України. Також негативним є функціонування додаткових бюрократичних структур у системі організації та надання санаторно-курортного забезпечення – санаторно-відбірної комісії ДССЗЗІ України.

6. Додатковими соціальними гарантіями особового складу ДССЗЗІ України запропоновано визначати сформовані на засадах диференціації соціального забезпечення спеціальні види соціального забезпечення або підвищені розміри загальних видів соціального забезпечення, надання яких спрямоване на підвищення системи соціальних стандартів для особового складу ДССЗЗІ України та забезпечення його мотивованості у виконанні своїх завдань, з огляду на складність виконуваної роботи, її суспільну та публічну значущість.

Наведено правові характеристики додаткових соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України: 1) є проявом диференціації у формуванні соціального забезпечення; 2) за своїм вираженням – це: а) окремі специфічні види соціальних гарантій (це пільги, виплати, послуги), які передбачені законодавством виключно для особового складу ДССЗЗІ України або б) такі види соціального забезпечення (пільги, допомоги, виплати, послуги), які надаються також іншим категоріям громадян, проте для особового складу ДССЗЗІ України такі види соціального забезпечення передбачене за підвищеними стандартами тощо; 3) позитивний вектор спрямованості таких додаткових гарантій:

створюють підвищений соціальний захист для особового складу ДССЗЗІ України; 4) причини, що обумовлюють встановлення таких додаткових гарантій, носять як об'єктивний, так і суб'єктивний характер: враховують важливість завдань та функцій, що виконує особовий склад ДССЗЗІ України, а також більш конкретні суб'єктивно обумовлені фактори – характеристики самої особи, її посади, віку, стану здоров'я, соціального ризику; 5) їхнє фінансування здійснюється за рахунок Державного бюджету.

7. За окремими видами соціальних гарантій та соціального забезпечення особового складу ДССЗЗІ України наявна велика кількість проблем змістового наповнення чинного соціально-забезпечувального законодавства. Серед найбільш критичних проблем зазначеної сфери варто зауважити: 1) недостатній рівень грошового забезпечення, застарілі механізми його обрахунку, непрозорі та залежні від обсягів поточного фінансування процедури і формули розрахунку грошового забезпечення без закріплення відповідного гарантованого гідного рівня грошового забезпечення; 2) нерозвиненість медичного забезпечення; 3) неврахування у сфері медичного забезпечення необхідності медичного страхування, забезпечення контролю за якістю медичного і санаторно-курортного обслуговування військовослужбовців, державних службовців та інших працівників ДССЗЗІ України; 4) брак механізмів розвитку конкуренції у сфері надання медичного та санаторно-курортного обслуговування особовому складу ДССЗЗІ України; 5) застарілі механізми продовольчого та речового забезпечення, відсутність кореляції між дійсними потребами військовослужбовців у відповідних речах та нормативно-правовим регулюванням обсягів, якості, процедур їх надання; неврахування у сфері продовольчого та речового забезпечення провідного досвіду зарубіжних країн, досягнень науково-технічного прогресу; 6) низькі стандарти пенсійного забезпечення, непрозорі механізми обрахунку пенсійних виплат, а також подальшого перерахунку пенсій у зв'язку зі збільшенням грошового забезпечення працюючого на відповідній посаді військовослужбовця; 7) незадовільний стан правового регулювання додаткових соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України. Зокрема, у правовому регулюванні не передбачено спеціальних адресних допомог, пільг саме для особового складу ДССЗЗІ України; 8) не розроблені та не затверджені державні соціальні стандарти у сфері соціального забезпечення особового складу ДССЗЗІ України.

8. Виокремлено наступні концепти соціальних гарантій військовослужбовцям, які слід перейняти для удосконалення соціального забезпечення особового складу ДССЗЗІ України: 1) відкритість інформації про види, форми, рівень соціальних гарантій, прозорість та чіткість механізмів нарахування соціальних виплат; 2) об'єктивний механізм визначення розмірів посадових окладів, що не залежить від волі керівника,

обсягів поточного фінансування чи інших динамічно змінюваних обставин; 3) високий рівень грошового забезпечення, релевантний рівню цін на відповідні блага; 4) механізм регулярних та систематичних перерахунків грошового забезпечення, а також відповідних пенсійних виплат, який здійснюється у зв'язку з підвищенням цін, зростанням інфляції; 5) чіткість та збалансованість соціальних гарантій для військовослужбовців у зарубіжних країнах, наявність цілісної системи таких гарантій. У наведеному контексті слід відзначити про фактичне існування оформленого правового статусу публічного службовця (військовослужбовця) як окремого спеціального суб'єкта соціального забезпечення; 6) пільги для працевлаштування членам сімей військовослужбовців; 7) наявність житлової надбавки, що дозволяє вирішувати питання житлового забезпечення; 8) наявність додаткових спеціальних соціальних допомог, що покликані врахувати особливості соціальних ризиків саме військової служби: одноразова грошова допомога при виході на пенсію у разі закінчення відповідного терміну військової служби, допомоги, що надаються у разі ушкоджень здоров'я під час виконання обов'язків служби або у разі загибелі військовослужбовцем членам його сім'ї; 9) гнучка система фінансування соціальних гарантій – залучення до зазначеного процесу як коштів державного бюджету, так і недержавних коштів; 10) чітке визначення джерел фінансування кожної соціальної виплати.

9. Запропоновано наступні напрями удосконалення правового регулювання соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України: 1) реформування загальних підходів до надання соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України; 2) удосконалення окремих видів соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України.

За першим напрямом доцільно: 1) забезпечити формування цілісного соціально-забезпечувального правового статусу публічного службовця; 2) визначити концептуальні питання побудови системи соціальних гарантій для особового складу ДССЗЗІ України: систему, принципи, цілі та завдання розвитку зазначеної системи, коло зобов'язань, що держава бере у наведеній сфері стосовно рівня та стандартів соціальних гарантій для особового складу ДССЗЗІ України; 3) закріпити спеціальні (підвищені) соціальні стандарти соціального забезпечення особового складу ДССЗЗІ України; 4) забезпечити прозорість, відкритість та доступність інформації про сутність і зміст соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України.

У напрямі вдосконалення окремих видів соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України необхідно здійснити: 1) реформування розміру та структури грошового забезпечення особового складу ДССЗЗІ України; 2) удосконалення змісту та процедури речового, продовольчого та матеріального забезпечення особового складу ДССЗЗІ України; 3)

покращення стану медичного та санаторно-курортного забезпечення особового складу ДССЗЗІ України; 4) перегляд підходів до житлового забезпечення особового складу ДССЗЗІ України; 5) модернізація пенсійного забезпечення особового складу ДССЗЗІ України; 6) законодавче закріплення та врегулювання надання додаткових соціальних гарантій особовому складу ДССЗЗІ України, обумовлених специфікою повноважень та завдань наведеного органу: адресних пілг, допомог, послуг.

У сфері вдосконалення механізму обрахунку грошового забезпечення військовослужбовців ДССЗЗІ України, зокрема, слід: 1) удосконалити конструювання обрахунку окремих видів надбавок та інших виплат. Зокрема, надбавки за особливості проходження служби та премії. Для їх обрахунку необхідно розробити та прийняти критерії визначення якості, складності, обсягу та важливості виконуваних обов'язків за посадою, а також особистого внеску у загальний результат служби. Такі критерії необхідно затвердити наказом адміністрації Держспецзв'язку; 2) встановити додаткову надбавку за виконання службових обов'язків у відриві від сім'ї (у разі відрядження військовослужбовця ДССЗЗІ України для виконання відповідних завдань на період понад місяць); 3) загалом збільшити відсоткові розміри надбавок військовослужбовцям.

Щодо покращення стану медичного та санаторно-курортного забезпечення особового складу ДССЗЗІ України, то необхідно прийняти ряд нормативно-правових актів, якими визначатиметься: процедура проведення роботи з профілактики захворювань особового складу ДССЗЗІ України, відповідальні суб'єкти, реальні механізми здійснення зазначеного завдання; порядок оцінювання якості надання послуг відомчими санаторно-курортними установами; забезпечення додаткового фінансування та модернізації санаторно-курортної сфери ДССЗЗІ України, а також конкретного та прозорого порядку надання путівок особовому складу, який забезпечить повне охоплення санаторно-курортними послугами всього особового складу; порядок медичного страхування особового складу ДССЗЗІ України; процедуру залучення до участі у наданні медичних послуг особовому складу ДССЗЗІ України іншими (невідомчими) суб'єктами медичного обслуговування, в тому числі, і недержавними.

СПИСОК ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких відображені основні результати дослідження:

1. Маковський Д. В. Напрями удосконалення правового регулювання соціальних гарантій особовому складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації. *Юридична наука*. 2020. №10(112). С. 158-166.

2. Маковський Д. В. Проблеми правового регулювання надання соціальних гарантій особовому складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації. *Юридична наука*. 2020. №11(113). С. 123-130.

3. Маковський Д. В. Грошове забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. Вип. 6. Том 2. С. 42-47.

4. Маковський Д. В. До питання соціальних гарантій особового складу державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2021. Вип. 5(40). С. 66-69.

5. Маковський Д.В. Зміст поняття соціальні гарантії особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. *Соціальне право*. 2022. №1. С. 91-97.

6. Маковський Д.В. Стан правового регулювання соціального забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. *Соціальне право*. 2022. №2. С. 106-112.

7. Маковський Д. В. Проблеми правового регулювання медичного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. *KELM*. 2022. № 5. С. 182-187 (Республіка Польща)

Наукові праці, в яких засвідчено апробацію матеріалів дослідження.:

8. Маковський Д. В. До питання санаторно-курортного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. *International scientific and practical conference «Features of the application of regulations: the experience of foreign countries»*: conference proceedings (Arad, July 1-2, 2020), 2020. P. 123-126.

9. Маковський Д. В. Окремі аспекти житлового забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. *Взаємодія громадянського суспільства з сектором безпеки і оборони: сучасні виклики* : тези доп. учасників наук.-практ. конф. (Харків, 21 груд. 2021 р.), Харків : НДІ ППСН, 2021. С. 125-127.

10. Маковський Д. В. До проблем правового регулювання соціальних гарантій особовому складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації. *Взаємодія публічного та приватного права: сучасні проблеми та виклики* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 21-22 лют. 2022 р.) Київ : Науково-дослідний інститут публічного права, 2022. С. 14-16.

АНОТАЦІЯ

Маковський Д. В. Соціальні гарантії особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення». – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України, Харків, 2022.

Дисертація присвячена здійсненню загальної характеристики, а також дослідженню окремих видів соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України та пошуку в подальшому шляхів удосконалення правового регулювання зазначеної сфери.

Розкрито та вдосконалено категоріально-понятійний апарат відносно досліджуваної проблематики: «грошове забезпечення особового складу ДССЗЗІ України», «соціальні гарантії особового складу ДССЗЗІ України», «медичне забезпечення особового складу ДССЗЗІ України», «додаткові соціальні гарантії особового складу ДССЗЗІ України» тощо.

Запропоновано основні заходи удосконалення соціальних гарантій особового складу ДССЗЗІ України, до яких віднесено: внесення змін до чинного законодавства, а також прийняття нових нормативно-правових актів, зокрема, Концепції забезпечення житлом особового складу, запровадження додаткових соціальних гарантій: державне сприяння у працевлаштуванні членів сім'ї особового складу, допомоги дітям військовослужбовців, які загинули під час виконання службових обов'язків та інше. Виокремлено також окремі концепти зарубіжного досвіду надання соціальних гарантій військовослужбовцям, які слід перейняти для удосконалення соціального забезпечення особового складу ДССЗЗІ України.

Ключові слова: державна служба, спеціальний зв'язок, захист інформації, соціальні гарантії, соціальне забезпечення, грошове забезпечення, матеріальне забезпечення, житлове забезпечення, додаткові соціальні гарантії.

SUMMARY

Makovsky D. V. Social guarantees of personnel of the State Service of Special Communications and Information Protection of Ukraine. *Qualifying scientific work on manuscript rights.*

Thesis for a Candidate Degree in Law Sciences in the specialty 12.00.05 “Labor law; Social Security Right”. – Yaroslav Mudryi National Law University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2022.

The dissertation is dedicated to the implementation of the general characteristics, as well as to the study of individual types of social guarantees of the personnel of the State Service of Special Communication and Information Protection of Ukraine and to the further search for ways to improve the legal regulation of the specified sphere. In the process of revealing the peculiarities of the scientific and theoretical understanding and regulatory and legal regulation of social guarantees of the personnel of the State Service of Special Communication and Information Protection of Ukraine, as well as the

application of legislation in the specified field in practice, the emphasis was placed precisely on the critical and analytical presentation of the material, which allowed to reveal a significant number of problems both at the scientific and doctrinal level, and in the field of legal regulation of social guarantees for the personnel of the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine.

An important place in the work is the highlighting of shortcomings and the formation of a systematic approach to the analysis of all existing problems of social guarantees of the personnel of the State Service of Special Communications and Information Protection of Ukraine. As well as a study of foreign experience of legal regulation of social guarantees in a similar field.

The categorical and conceptual apparatus related to the investigated issues was revealed and improved: "monetary support of the personnel of the State Service of Special Communications and Information Protection of Ukraine", "social guarantees of the personnel of the State Service of Special Communications and Information Protection of Ukraine", "medical support of the personnel of the State Service of Special Communications and Information Protection of Ukraine", "additional social guarantees of personnel of the State Service of Special Communications and Information Protection of Ukraine", etc.

The basis of the work is the systematization of all social guarantees of the personnel of the State Service of Special Communications and Information Protection of Ukraine, their scientific and theoretical understanding and provision of special definitions, as well as the formation of author's directions for improving the legal regulation of the above social guarantees.

Among the main measures to improve the social guarantees of the personnel of the State Service of Special Communication and Information Protection of Ukraine, the following are defined, in particular: 1) to ensure the formation of a complete social security legal status of a public servant; 2) transparency, openness and availability of information about the essence and content of social guarantees of personnel; 3) reforming the size and structure of monetary support; 4) improvement of the content and procedure of material, food and material support; 5) improvement of medical and sanatorium-resort facilities; 6) revision of approaches to housing provision; 7) modernization of pension provision; 8) legislative consolidation and regulation of the provision of additional social guarantees. In the above areas, measures are proposed to amend the current legislation, as well as to adopt new legal acts, in particular, the Concept of providing housing for personnel, the introduction of additional social guarantees: state assistance in the employment of family members of personnel, assistance to the children of military personnel who died in the line of duty.

Keywords: civil service, special communication, information protection, social guarantees, social security, monetary security, material security, housing

security, additional social security.

Відповідальний за випуск
доктор юридичних наук, професор Ярошенко О. М.

Підписано до друку 10.01.2023 р. Формат 60х90/16
Папір офсетний. Віддруковано на різнографі.
Умовн. друк. арк. 0,7. Облік. вид. арк. 0,9.
Тираж 100 прим. Зам. № 317.

Друкарня
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77.